

KONU 1: DEĞİŞEN ROLLERİM

a. Rol: Bir grup içinde yer alan bireylerin üstlendikleri görevlere **rol** denir.

- Bir insan aynı anda birden fazla role sahip olabilir.
- İnsanlar içinde bulundukları gruplara göre farklı roller üstlenirler.
- Rolümüz, içinde bulunduğumuz gruba veya kuruma göre değişebilir.

NOT: Farklı gruplar içinde farklı rollere sahip olabilir.

Örnek: Mehmet Bey, okulda öğretmen rolünde iken, pazarda müşteri rolündedir. Evine geldiğinde ise karısına karşı eş, çocuklarına karşı baba rolündedir. Evlerine misafir gelirse bir de ev sahibi rolünü üstlenir.

NOT: Aynı grup içinde farklı rollere de sahip olabiliriz.

Örnek: Ailede evlat, torun, kardeş, abla veya ağabey rollerimiz olabilir.

b. Grup: En az iki ve daha fazla kişiden oluşan, ortak bir amaçları olan, aralarında dayanışma ve işbirliği bulunan topluluğa grup denir.

Örnek: 6-A Sınıfı, Tiyatro Ekibi, İzci Kulübü, Halk Oyunları Ekibi birer gruptur.

Grupların özellikleri
<ul style="list-style-type: none">• Grupları oluşturan insanlar birbirlerini tanırlar.• Aralarında işbirliği ve dayanışma vardır.• Belli bir amaç için bir araya gelmişlerdir.• Birliktelikleri uzun sürelidir.

c. Kurum: Toplumsal bir hizmeti ya da ihtiyacı karşılamak için belli kurallara göre oluşturulan kuruluşlardır.

Örnek: Okul, hastane, eczane vb.

d. Hak: Bir işi yapabilme yetkisidir.

Örnek: Oyun oynamak, teneffüse çıkmak..vb

d. Görev(Sorumluluk) : Bir grup içinde yer alan bireylerin rollerinin gereğini yerine getirme zorunluluğudur.

Örnek:

- Bir babanın görevi evin geçimini sağlamak,
- Bir annenin görevi evin işlerini yapmak,
- Bir öğrencinin görevi de derslerine çalışmaktır.

KONU 2: KÜLTÜRÜMÜZLE YAŞIYOR VE GELİŞİYORUZ

Kültür: Bir toplumun tarih boyunca ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin hepsine kültür denir.

Kültürü oluşturan manevi unsurlar, Tarih, dil, din ve inançlar, ahlak kuralları, örf ve adetler

Kültürü oluşturan maddi unsurlar, Coğrafi konum, semboller, doğal ortam özellikleri, iklim özellikleri, su özellikleri, arazi yapısı, toprak özellikleridir.

Kültürün Özellikleri	Kültürel Unsurlarımız
1. Millidir.	1. Geleneksel el sanatlarımız(Ebru sanatı gibi)
2. Tarihidir.	2. Bayramlarımız
3. Kültür toplumlara özgüdür	3. Yöresel lezzetlerimiz
4. Ahenkli bir bütündür.	4. Halk oyunlarımız,
5. Canlı ve tabii bir varlıktır.	5. Türkülerimiz,
6. Özü değiştirilemez.	6. Fıkralarımız,
7. Milletin ortak malıdır.	7. Düşünlerimiz,
8. Kültür süreklidir.	8. Kına gecelerimiz,
	9. Askere uğurlamalarımız,
	10. Geleneksel evlerimiz

DİKKAT: Kuşaktan kuşağa aktarılan ve bir toplumu diğer toplumlardan ayıran hayat tarzı o toplumun millî kültürüdür. Millî kültür aynı zamanda millî kimliği oluşturur. Kültür, millî birlik ve beraberliğe katkı sağlar. Din, dil, tarih millî kültürün unsurlarındandır.

NOT: Milli kültürün unsurlarından Tarih yeni nesillerde millî bilincin oluşmasında, millî birlik ve beraberliğin sağlanmasında rol oynar.

Kültürel Değerlerimizin Toplumda Birlik Ve Beraberliğimize Katkısı	
1.	Dilimiz köprü gibidir. Çünkü kültürel mirasın aktarılmasını sağlar.
2.	Geleneklerimiz toplumsal tecrübenin aktarılmasını sağlar.
3.	Sanat toplumsal estetik anlayışını geliştirir.
4.	Tarih insanın hafızası gibidir. Geçmişini bilmeyen milletler geleceğine yön veremez.
5.	Örfümüz toplumda bireysel davranışlarda uyum sağlar.
6.	Dinimiz birleştirici güçtür. Toplumsal birlikteliğimizi güçlendirir.

KONU 3: ÖNYARGILARI KIRIYORUM

Önyargı: Bir kişi ya da olaya ilişkin yeterli bir bilgi edinmeden, önceden, peşin bir karara varmış olma durumudur.

Önyargının iki temel ögesi vardır:

- Bir kişi ya da gruba karşı olumsuz bir fikir sahibi olmak
- İnsanları tanımadan onları bir grubun üyesi olarak değerlendirmek ve kalıp yargılara sahip olmak

Önyargının sebepleri:

- Karşımızdaki kişiyi yeterince tanımamak,
- Farklılıklara saygılı olmamak,
- Empati kurmamak,

Önyargının çeşitleri:

- Cinsiyet, ırk, din, millet ya da sosyo-ekonomik durumdan kaynaklanan önyargılar.

Önyargının sonuçları:

- Arkadaşlık ilişkilerinde bozulma, toplumda ayrışma, toplumsal çatışma,

Önyargıların Temel Özellikleri	
1.	İnsanları sınıflandırır. Zenci, Çinli gibi...
2.	Basmakalıp yargılar oluşturur. Zencilerin kirli oldukları gibi...
3.	İnsanlar arasında sosyal uzaklık ortaya çıkarır. (Komşu olmak istememe, aynı ortamda bulunmak istememe gibi...)
4.	İnsanlarda aşağılık duygusu oluşturur.
5.	İnsanlar arasında düşmanlık duygularına neden olur.

Ayrımcılık: Bir gruba veya grubun üyelerine karşı önyargılardan beslenen olumsuz tutum ve davranışların tümüyle ilgili bir süreçtir.

Kalıp Yargılar: Belirli bir nesneye ya da gruba ilişkin bilgi eksikliklerimizi dolduran, böylece onlar hakkında karar vermeyi kolaylaştıran, önceden oluşturulmuş birtakım izlenimler ve düşüncelerdir.

Örnek: Her sarışın turistin Alman olduğunu, bütün Japonların çalışkan olduğunu,

Önyargılar ve Kalıp Yargıların Toplumsal Etkileri	
1.	Önyargılar ve kalıp yargılar toplumsal açıdan olumsuz etkiler bırakırlar. Bu da toplumsal yaşamda ayrışmalara neden olur.
2.	Ön yargının, ayrımcılığın ve çatışmanın azalmasını istiyorsak toplumsal temas artırılmalıdır. İnsanlar arasındaki iletişim ve duygusal bağ güçlendirilmelidir.
3.	Bazı insanların doğuştan engeli ya da sonradan bir kaza sonucu engeli olabilir. Bu insanları da olduğu gibi kabul etmeli ve onların da toplumun bir bireyi olduğunu bilerek ona göre davranmalıyız.

Empati: Bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak, olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini anlamaya çalışmasıdır.

KONU 4: BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ

Sosyal yardımlaşma ve dayanışma insanların beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık gibi ihtiyaçlarını karşılamak için ortaya çıkmıştır. Toplumun ekonomik yapısını dengede tutar. Birlik ve beraberliği artırır.

NOT: Sosyal yardımlaşma ve dayanışma maddi yardımlarla yapılabileceği gibi manevi destekle de yapılabilir. Komşumuzun iyi ve kötü gününde yanında olmak, karşılaştığımız bir kişiye selam verip gülümsemek manevi desteklere örnektir.

Yardımlaşma ve Dayanışmaya Kültürümüzden Örnekler : Sadaka Taşı, Zimem defteri ,vakıflar..vb

Sivil Toplum Kuruluşu: İnsanların toplumdaki herhangi bir ihtiyacı karşılamak için gönüllü olarak bir araya gelerek kurdukları dernek, vakıf ve sendika gibi oluşumlara (STK) denir.

ÖRNEK:

- Maddi zorluklar çeken öğrencilere eğitim alanında fırsat eşitliği sağlamak amacıyla Türk Eğitim Vakfı (TEV) kurulmuştur.
- Türk Silahlı Kuvvetlerinde yaptığı vatan hizmeti esnasında şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybeden Mehmetçiklerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere destek olmak amacıyla Mehmetçik Vakfı faaliyet göstermektedir.

İMECE: Kırsal kesimlerde ortak ya da kişisel işlerin el birliğiyle ve sırayla yapılmasına dayanan geleneksel yardımlaşmaya denir.

Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışmanın Bireysel Ve Toplumsal Katkıları	Geçmişte Toplumsal Yardımlaşma ve Vakıflar	Günümüzde Toplumsal Yardımlaşma Kurumları
1. İnsanlarla iletişimimizi artırır. 2. Bir arada yaşamamızı sağlar. Sosyal bağlarımızı güçlendirir. 3. Toplumsal huzuru sağlar. 4. İnsanlar arasındaki sevgi, saygı ve kaynaşmayı sağlar. 5.Toplumdaki ekonomik ve sosyal dengesizlikleri de önler. 6.Toplumsal dayanışmayı geliştirir.	1. Darüşşifa 2. Darülaceze 3. İmarethane 4.Vakıf Kampüsü Olan Külliyyeler	1. Kızılay 2.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı 3. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 4. Milli Eğitim Vakfı 5. Türkiye Diyanet Vakfı 6. Belediye Aşevleri 7. Sivil Toplum Kuruluşları

KONU 5: SORUNLARIMIN ÇÖZÜMÜNÜ BİLİYORUM

Temel Haklar ve Özgürlükler: Kişinin insanca yaşayabilmesi ve kendini geliştirebilmesi için gerekli olan haklar ve özgürlüklerdir. Bazı temel hak ve özgürlüklerimiz şunlardır:

Yaşama Hakkı: En temel insan hakkıdır. Diğer hakların kullanılması bu hakkın varlığına bağlıdır.

Kişî dokunulmazlığı hakkı

Konut dokunulmazlığı hakkı

Eğitim hakkı

Sağlık hakkı

Din ve vicdan özgürlüğü

Düşünce ve ifade özgürlüğü

Hak: İnsanların herhangi bir işi yapma yetkisine hak denir. Hukuk düzeninin kişilere tanıdığı yetkililerdir. Yaşama hakkı, eğitim hakkı gibi.

Özgürlük: Kişinin başkasına zarar vermeden dilediği her şeyi yapabilmesine özgürlük denir. Düşünce özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü gibi.

Sorumluluk: Kişinin, kendine ve başkasına karşı yerine getirmesi gereken yükümlülükleridir. Oy kullanmak, askere gitmek gibi.

Tüketici Hakları: Hakkımızı arayabilmek için aldığımız ürünün garanti belgesini, fiş veya faturasını mutlaka almalıyız. Böylece bir hak ihlali durumunda;

- Belediyelere
- Tüketici Hakları Derneğine
- Tüketici Hakları Merkezine
- Tüketici Mahkemesine
- Tüketici Sorunları İl/İlçe Hakem Heyetine
- Reklam Kuruluna başvurulabiliriz.

Devletin hizmet aksamalarında ise;

- Belediyelere,
- Muhtarlıklara,
- Kaymakamlıklara,
- Valiliklere başvurulabilir.

DİKKAT: Çocukların temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kullanmalarını sağlamak için “Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” hazırlanmıştır.

Neden çocuk haklarına ihtiyaç vardır?

- Masum ve duyarlı olmaları
- Fiziksel ve duygusal olarak yetişkinlere göre daha hassas olmaları
- Korunmaya muhtaç olmaları
- Kendilerini geliştirmeye ihtiyaç duymaları
- Sömürülmeye açık olmaları

Vatandaşlık Görevlerinden (sorumluluk) Bazıları	
1.	Seçme ve seçilme hakkı
2.	Kanunlara uymak
3.	Vergi vermek
4.	Askerlik yapmak

NOT: Ülkemizde çocukların haklarını kullanmasına ve sorunlarını çözmelerine yardımcı olacak birçok resmi kurum ve sivil toplum kuruluşu vardır. Bunlardan biri “Kamu Denetçiliği Kurumu”dur.

Dilekçe Hakkı: Bireylerin, kişisel veya kamusal konularla ilgili dilek ve şikâyetlerini yalnız veya başkaları ile birlikte yargı organı dışındaki resmi kuruluşlara sunabilme hakkıdır.

Bilgi Edinme Hakkı: Bir kişinin bir konu hakkında bilgi edinmek istemesidir. Her hangi bir kamu kuruluşundan istediğimiz konu hakkında bilgi edinme hakkına sahibiz. Bilgi edinme hakkımızı telefonla da kullanabiliriz.

İNSTAGRAM SAYFAMIZ:

www.instagram.com/sosyal.cepte/

YOUTUBE KANALIMIZ:

<https://www.youtube.com/channel/UCOhRXStQSqu2vSrfQ-kRWqw>